

KATEDRA VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY

ROVATVEZETŐ: TÓTH TIBOR, vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com

A IV. forduló megoldásai

1. feladat: A háztanító

A Nyitra megyei **Zsámbokrétre** ment, ahol a Petrikovich-családnál vállalt nyelvtanítói állást. Közben önmagát is fejlesztette, **Petrikovichné** segítségével elsajátította a társasági viselkedés szabályait. Végül 1851 őszén házigazdájának két fiával Pestre ment. Nem maradt ott sokáig, mert a háztanítói foglalatosság most Szlavóniába, a mai **Horvátország** területére szólította. Nemcsak tanítványait, de magát is képezte. Előbb angolt, majd – élete döntő fordulatát átélve – **törökül** tanult. Itt ébredt fel benne a szenvedélyes vágyakozás, hogy megismerje a varázslatos Keletet. A szlavóniai **Kutyevón** tanult meg a török mellett spanyolul, dánul és svédül, s természetesen horvátul is. Életének talán legszebb másfél évét töltötte itt, de munkaadója kitette a szűrét, mert félt, hogy leánya, **Emília** kisasszony és a háztanító között esetleg gyengéd szálak szövődnek.

Később ismét Pestre került, ahol **Garay János**, a költő és könyvtárista támogatását élvezte. Ő mutatta be a **Pilvax** kávéházban Vörösmartynak is. Aztán útja **Kecskemétre** vezetett, itt Ballagi Mórral hozta össze a sors, akitől az első arab nyelvű olvasókönyveket kapta. Megismerkedett a nagykörösi gimnázium sok jeles tanárával, s **Arany János** is vendégül látta.

2. feladat: Válaszoló

- Mikor tért vissza közép-ázsiai utazásairól Magyarországra? – **1864. május elején**
- Hogyan fogadták beszámolóját az Akadémián? – **érdektelenség fogadta, csalódottság lett úrrá rajta**
- Teheráni angol barátai ajánlására hová ment, hogy utazásai eredményét közzé tegye? – **Londonba utazott, ahol a teheráni angol barátok ajánlóleveleivel magas rangú körökbe kapott belépést**
- Milyen fogadtatásban volt része Londonban a Kelet ismerői részéről? – **meleg, baráti fogadtatásban volt része, melyet őszinte érdeklődés kísért**
- Hol tartotta első előadását? – **Burlington House-ban, a Royal Geographical Society pártfogásában**
- Milyen munkát végzett a Brit Birodalom külügyminisztériuma számára? – **ügynöki munkát végzett**
- Milyen jutalomban részesült a császártól bécsi audienciája alkalmával? – **a Pesti Egyetemre szóló nyelvtanári kinevezést kapott**
- Hogyan nyilatkozott Deák Ferenc Vámbéryről? – **egy vita során Deák Ferenc így szólt Vámbéryről: „Hagyjátok Vámbéryt; az az ember messzebbre ért másfél lábával, mint nagyon sokan a két lábukon”**
- Mikor alapították társaival a Magyar Földrajzi Társaságot? – **1872-ben**
- Kik voltak társai a Magyar Földrajzi Társaság megalapításában? – **Berecz Antal, Bielz Albert, Déchy Mór, Gönczy Pál, Hunfalvy János, Reitz Frigyes, Szabó József, Szily Kálmán, Tóth Ágoston Rafael, Xántus János**

3. feladat: „Leg”

Vámbéry Ármin ázsiai utazásainak „leg” pontjai:

Legészakibb – *Khiva*

Legdélibb – *Shiráz*

Legkeletibb – *Szamarkand*

Legnyugatibb – *Konstantinápoly/Isztambul*

Legmagasabb – *Erzerum* – 1853 m t. f. m.

Legalacsonyabb – *Trapezunt/Trabzon* – 0 m t. f. m. / *Konstantinápoly/Isztambul* – 0 – 100 m t. f. m.

4. feladat: LogoQuiz

A tíz, Szlovákia területén gyártott márkanév és a székhelyeik. A településekhez társított egy-egy látnivalót a csapatok egyéni módon oldották meg.

Jaguar – Land Rover Nyitra	Kukkónia Dunaszerdahely	Zvolenský Zólyom
Slovenský plynárenský priemysel Pozsony	Tami Késmárk	Sedita Szered
Zlatý Bažant Ógyalla	Volkswagen Pozsony	Tauris Rimaszombat
Palma Pozsony		

5. feladat: Meseszép tájakon

Huszonegy világörökségi helyszín található Törökországban, melyek egy mondatos jellemzéseit a csapatok egyéni módon oldották meg.

1. Isztambul történelmi negyedei
2. Göreme Nemzeti Park és Kappadókia sziklatemplomai
3. Divriği nagymecset és kórház
4. Hattusasz
5. A Nemrut-hegy
6. Xanthos – Letoon
7. Hierapolisz – Pamukkale
8. Safranbolu
9. Trója
10. Szelim-mecset
11. Çatalhöyük
12. Bursa és Cumalıkızık
13. Pergamon
14. Diyarbakır citadellája és a Hevsel-kertek
15. Epheszosz
16. Ani régészeti lelőhelyei
17. Aphrodisias régészeti helyszíne
18. Göbekli Tepe
19. Arslantepe
20. Gordion
21. Anatólia középkori oszlopcsarnokos mecsetei

6. feladat: Kapcsolódási pontok

Besse János Károlyra vonatkozó kifejezések kapcsolódása az utazóhoz:

1765. augusztus 31-én született a szlovákiai Ógyalla településen. **1802-1810 között** Mauritiuson a francia kormányzó titkárságaként dolgozott. 1829 áprilisában indult el a **magyarság rokonainak** felkutatására, a Kaukázus térsége felé. Csatlakozott egy az **Elbrus**ra vezető felfedezőúthoz, sikeresen mászta meg a hegy-csúcsot. Bejárta a **Kuma** folyó völgyét, és eljutott egy Magyar nevű településre is a Kaukázus térségében. Hazatérése előtt 1830-ban egy körutat tett még a Krímen, Örményországban, Grúziában, majd a Fekete-tengeren, Görögország megkerülésével **Trieszt**ben kötött ki. Könyvét francia nyelven adta ki **Párizsban**, 1838-ban, „**Voyage en Crimée, au Cavcase, en Géorgie, en Arménie, en Asie-Mineure a Constantinople, en 1829 et 1830, pour servir à l’histoire de Hongrie**” címmel. Korábban **Párizsban** ismerkedett meg Alexander von Humboldttal is, a kor legnagyobb földrajztudósával. **Marseille**ből írta utolsó levelét, feltehetőleg itt halt meg.